3. Торбас А.А. Оцінка законності огляду телефону, який було вилучено під час обшуку. *ТЕОРЕТИКО ПРИКЛАДНІ ПРОБЛЕМИ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ В УКРАЇНІ* : матеріали V Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Львів, 10 грудня 2021 р.) / за заг. ред. І. В. Красницького. Львів : Львівський державний університет внутрішніх справ, 2021. С. 306-310;

4. Шило Артем Вікторович. Використання у кримінальному провадженні відомостей, отриманих у результаті проведення негласних слідчих (розшукових) дій : дис. ... канд. юрид. наук. Харків, 2019. 229 с.

Стасішина Аліна Станіславівна
студентка 4 курсу факультету психології, політології та соціології Національного університету «Одеська юридична академія»
Науковий керівник: ***Ярова Ліліана Вікторівна*** - завідувач кафедри соціології Національного університету «Одеська юридична академія», доктор політичних наук, професор

КІБЕРБУЛІНГ В МОЛОДІЖНОМУ СЕРЕДОВИЩІ

Проблема кібербулінгу в молодіжному середовищі актуальна для всіх країн, в яких розвивається інформаційно-комунікаційні технології, і Україна не є винятком. Як відомо, люди використовують технології не тільки для того щоб отримати знання, позитивні емоції, як щось хороше, але й використовують електрону комунікацію з метою нашкодити іншим людям. Такий вид насильства в кіберпросторі може значно вплинути на психологічний і фізичний стан молоді.

Як відомо, кібербулінг - це один із видів булінгу, який виник з появою соціальних мереж. Норвезький психолог Д. Олвеус зазначає що: «поведінка булінгу може бути визначена як навмисна, повторювана негативна (неприємна чи образлива) поведінка однієї

або кількох осіб, спрямована проти особи, якій важко захистити себе» [с.2, 1]. Кібербулінг (інтернет-цькування, або кібер-цькування) – це форма залякування, приниження або переслідування, яка здійснюється за допомогою електронних засобів і мереж.

Проблему інтернет-цькування вивчають як зарубіжні так і українські вчені та дослідники (А. Костянтинівна, А. Бочавер, К. Хломів, К. Гордієнко, Wolak J., Mitchell, Lynch M., Wigderson S. та інш.). В своїх роботах вони вивчають нову модель агресивно деструктивної рефлексії, як інформаційне насильство, як духовне і психологічне знищення особистості, що передбачає регулярні нещадні дії зі сторони булера(-ів) з ціллю завдати шкоди, принизити, залякати, образити, порушити права людини на майно, гідність, стан здоров'я, свободу, при цьому використовуючи кіберпростір як поле досягнення цих цілей. Інтернет- цькування розповсюджене не тільки в месенджерах, але й у іграх, пошукових системах, додатках для розваг (You Tube, Twitch, та інші.)

Чим відрізняється кібербулінг від звичайного булінгу? Перше, це анонімність. Завдяки цьому чиннику, це призводить до зменшення впливу закону та соціальних норм на булера, в результаті чого збільшується жорстокість в інтернеті. Друге, це відсутність безпечного місця і часу. Якщо говорити про шкільний булінг, то він обмежений робочим часом, та шкільним простором, в інтернеті цих рамок немає, є можливість проводити інтернет-цькування в будь-якому місці і в будь-який час. Третє, це можливість легко знайти особисту інформацію жертви, яку можна розповсюдити в неправдивій формі через велику аудиторію в інтернеті. Четверте, це те, що рівень обізнаності батьків є низьким щодо кіберпростору. Непроінформованість батьків і їхніх дітей несе небезпеку, яку приховує віртуальний світ [2].

Ненсі Віллард у своїх роботах вказує що кібербулінг може приймати різні форми:

● *«Образа* (англ. Flaming) — надсилання гнівних, грубих, вульгарних повідомлень, спрямованих на особу або осіб приватно чи в онлайн-групу.

● *Домагання* — неодноразове надсилання людині образливих повідомлень.

● *Кіберпереслідування* — переслідування, яке включає погрози заподіяння шкоди або є дуже залякуючим.

● *Очорнення* (приниження) — надсилання або публікація шкідливих, неправдивих або жорстоких заяв про людину іншим людям.

● *Маскарад* — прикидатися кимось іншим і надсилати або публікувати матеріал, який робить цю людину поганою або ставить її в потенційну небезпеку.

● *Виїзди та обман* — надсилання або публікація матеріалу про людину, що містить конфіденційну, приватну або неприємну інформацію, включаючи пересилання приватних повідомлень або зображень. Використання хитрощів для отримання неприємної інформації, яка потім оприлюднюється.

● *Виключення* — дії, які спеціально та навмисно виключають людину з онлайн-групи» [4, с.373].

Коли виникає ситуація кібер-цькування у групі, створюється соціальна система в яку входять: булер (агресор), жертва та свідок. Ця система має тенденцію змінювати ролі, залучати більше учасників, викликати ланцюгову реакцію під час якої можуть стати жертвою злочину (цей процес називають віктимність) [3]. Віктимні студенти часто відчувають зниження самооцінки, подавленість, депресію, безсоння, тривожність, присутні суїцидні думки; за

допомогою до старших, психологів, викладачів жертви не звертаються, з причини не усвідомлення такої проблеми або вважають її не надто серйозною. Але не тільки самі жертви страждають від цькування в інтернеті, кібербулери можуть часто страждати від своєї девіантної поведінки, в них присутні комплекси неповноцінності, неврівноваженості. Свідки цькування страждають змінами настрою, невпевненістю, тривожністю та неврозом [3].

В Україні 2020 році командою Всеукраїнської кампанії проти кібербулінгу Docudays UA було проведене дослідження «Попередження та протидія кібербулінгу в дитячому середовищі України». Результати дослідження показало: що понад 18% дій булінгу займав саме кібербулінг, який негативно впливає на психологічний стан молоді; Київська область займала перше місце по кількості протоколів, які оформлені щодо кібербулінгу; булерами (агресорами) частіше всього стають хлопці (70%), жертвами кібербулінгу переважно дівчата (80%); поширення інтимних фото, тролінг, поширення відео, в якому записані бійки – це в Україні найпоширеніший вид кіберцькування [6].

Отже, кібербулінг є «епідемією» нашого часу і нашої країни, від якої страждає молодь, він негативно впливає на психологічний стан всіх акторів цієї системи, в незалежності чи то жертва, булер чи свідок. Ця проблема буде існувати доти, доки існує кіберпростір і розвиваються комунікативні технології. Потрібно пам'ятати, що науковцями вироблені рекомендації для людей, які страждають від цього явища або спостерігають за ним, або приймати участь в ньому, але про них багато хто не знає, адже вважають це не достатньо вагомою проблемою в їхньому житті. Наслідки чого призводять до трагічних випадків.

Список використаних джерел

1. Olweus D. Bullying in schools: facts and intervention [Електронний ресурс] / Dan Olweus. – 2010. P. 1-29. – Режим доступу до ресурсу: https://www.researchgate.net/publication/228654357_Bullying_in_schools_facts_and_intervention

2. Лубенець І.Г. Кібернасильство (кібербулінг) серед учнів загальноосвітніх навчальних закладів / І. Лубенець // Національний юридичний журнал: теорія і практика. – 2016. – № 3. – С. 178-182.

3. Wigderson, S., & Lynch, M. (2013). Cyber- and traditional peer victimization: Unique relationships with adolescent well-being. Psychology of Violence, 3(4), P. 297-309.

4. Qing L. Cyberbullying in High Schools: A Study of Students' Behaviors and Beliefs about This New Phenomenon. Journal of Aggression, Maltreatment & Trauma. 2010.Vol. 19, №. 4. p. 372-392.

5. Willard N. Educator's Guide to Cyberbullying, Cyberthreats & Sexting. [Електронний ресурс]. 2007. P. 1–10. – Режим доступу до ресурсу:

URL:https://cdn.ymaws.com/www.safestates.org/resource/resmgr/imported/educatorsguide.pdf

6. Команда правозахисного департаменту ГО «Докудейз». Попередження та протидія кібербулінгу в дитячому середовищі України [Електронний ресурс]. – 2020. – Режим доступу до ресурсу: https://cyber.bullyingstop.org.ua/storage/media-archives/cyberbuling_%D0%B2%D0%B8%D0%BF%D1%80%D0%B0%D0%B2%D0%BB15-10_compressed.pdf?fbclid=IwAR1lawnrl4Pt5OzvF5V8HpwsUoj8E01n3smNFf5qIzh7f5uVF2BhpZX1O2s